

211/11
Η ΓΙΒΙΕΡΑΤΟΥ

οικονομική πολιτική στην Ελλάδα

μετά
τον
β' παγκόσμιο
πόλεμο

1973
ή επίθεση

Ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον

Ὅπως εἶναι γνωστὸ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς γερμανοῦταλικῆς κατοχῆς ἀναπτύχθηκε ἓνα μεγάλο κίνημα ἀντιστάσεως καθοδηγούμενον ἀπὸ τὸ ΕΑΜ. Ἐπινούμινη στήλη αὐτοῦ τοῦ κινήματος ἦταν τὸ ΚΚΕ. Ὑλοκίνητο τὸ κίνημα, ἀλλὰ καὶ ὁλοκληρὸς ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶχε ριζοσπαστικοποιηθεῖ τόσο πολὺ, ὥστε ἦταν ἔτοιμος νὰ ἀνατρέψει τὴν καπιταλιστικὴν κυριαρχίαν καὶ νὰ ἀνοίξει τὸ δρόμον εἰς μιὰ σοσιαλιστικὴν Ἑλλάδα. Ὅμως ἡ ἱστορία ποῦ φάνηκε νὰ προχωρᾷ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνσιν δὲν ολοκληρώθηκε. Μιὰ ἡγεσία ἀνίκανη, δὲν στήθηκε στὸ ὕψος τοῦ κινήματος καὶ ἡ καπιταλιστικὴ τάξις ὑποστηριζόμενη ἀπὸ τὰς ἀγγλικὰς δόχους κατάρφερε νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν κυριαρχίαν τῆς γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ στὴν Ἑλλάδα. Οἱ λόγοι καὶ οἱ λεπτομέρειες αὐτῆς τῆς τραγικῆς ἀποτυχίας καὶ χαμένης εὐκαιρίας δὲν εἶναι τὸ θέμα αὐτοῦ τοῦ ἀρθροῦ μας, ἀλλὰ οἱ συνέπειαι αὐτῆς τῆς ἥττας γιὰ τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Γι' αὐτὸ θὰ προχωρήσουμε παρακάτω.

Ἡ ἀστικὴ τάξις ποῦ μέ ὅλος εἶχε δεῖ νὰ ἀναπτύσσεται τὸ κίνημα ἀντιστάσεως ἀνάστανε πρὸς στιγμήν. Ἐνῶ εἶχε σχεδὸν ἀποφασίσει ὅτι ἔχασε τὴν Ἑλλάδα, βρισκόμενος πάλιν στὴν ἀρχήν. Ἐξακολοθοῦσε ὅμως νὰ ἀμφιβάλλει γιὰ τὸν χῶρον τῆς. Καταλάβαινε ὅτι ἦταν ἀκόμα πολὺ ὀρθόκομος γιὰ νὰ κρατηθεῖ. Ἡ χώρα ἦταν σχεδὸν κατεστραμμένη δολοκληρωτικῶς. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μερίαν τὸ κίνημα ποῦ εἶχε ἠττηθεῖ ἀπὸ τὰς ἀγγλικὰς δόχους τὸν δεκέμβριον τοῦ 1944, δὲν εἶχε ἀφοπλιστεῖ τελείως. Καὶ τὸ σπουδαιότερον εξακολοθοῦσε νὰ διατηρεῖ αὐτὴ τὴν λαϊκὴν του δύναμιν. Πρῶγμα ποῦ φάνηκε πάλιν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1945. Παρ' ὅλη τὴν τρομοκρατίαν ἐνός ἀντιδραστικοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, παρ' ὅλη τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἀποβρασμάτων τῆς Κατοχῆς καὶ τῶν παρακρατικῶν συμμοριῶν στὰς ἐπαρχίας, τὸ κίνημα ἄρχισε νὰ συνέρχεται. Ἀπεργίαι, κινητοποιήσεις, διαδηλώσεις. Ἡ καπιταλιστικὴ τάξις ἔχει τὴν κυβέρνησιν, ἀλλὰ τὸ ἔδαφος σεφεταὶ ἀπὸ κάτω τῆς ἄλλῃ μιᾶς φορᾶ.

Τὸ 1947 ἡ κατάσταση ἐπιδεινώνεται. Ἀρχίζει τὸ δευτέρον ἀντάρτικον καὶ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος. Δεύτερη μεγάλη περὶ ὁδοσφαιμάτων ἀπὸ τὸ ΚΚΕ καὶ δευτέρη ἥττα, αὐτὴ τὴν φορὰ συντριπτικὴν.

Μὲ τὸ κίνημα ἀντιστάσεως ἐναντίον τῶν γερμανῶν ἡ ἀριστερὰ κατέκτησε τὴν

ελευθερία τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ τῶν ἄλλων καταπιεζομένων στρωμάτων. Ἐπέσθησε τὴν δυνάμη της καὶ στὸ πρῶτα μεταπολεμικὰ χρόνια. Ἡ Ἑλλάδα ἔχει πρὸς κοινὰ σὶν ἐπανόρθωση, σὶν ἀντιρροπὴ τοῦ καπιταλιστικοῦ καθεστώτος, καὶ τελικὰ παρέμεινε καπιταλιστικὴ. Ἡ ἀστική τάξη προνομιούχηνκε ἰσοῦς ἀδελφώσας καὶ μέχρι τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ 1950, ἐξακολουθοῦσε νὰ στέκει μετὰ τὴν βιαιότατα στὸ χέρι, ἔτοιμη νὰ ἀναχωρήσει στὸ ἐξωτερικὸ ἀπὸ τὸ φόβον τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἄντι νὰ κάνει οἰκονομικὰ σοβαρὰ προσηλθία ἀνασυγκρότησης προσπαθοῦσε νὰ βγάλει τὰ κεφάλαιά της στὸ ἐξωτερικόν. Ἐκεῖ ἄλλωστε ποὺ ἦταν καὶ τὸ μεγάλο τους μέρος συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐφοπλιστικῶν ὑπερκερδῶν ποὺ δημιουργήθηκαν στὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον.

Ἀποὺ δέχτηκε μὲ ἀνακούφιση τὸ δόγμα Τρούμαν γιὰ τὴν ἀμερικανικὴ ἐπέμβαση στὴν Ἑλλάδα, μετὰ τὴν ἤττα τοῦ δευτέρου ἀντάρτικου καὶ ἰδιαίτερα μετὰ τὴν ἄνοδο τοῦ στρατάρχη Παπάγου τὸ 1952 στὴν κυβέρνηση, ἀρχίζει νὰ συνειροτοποιεῖ ὅτι σῶθηκε καὶ νὰ ὀργανώνει τὴν ἑλληνικὴ τῆς μῆση.

Κύριος ὑπεύθυνος γιὰ τὴν χάραξη τῆς πρώτης μεταπολεμικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τοῦ καπιταλισμοῦ στὴν Ἑλλάδα ἦταν ὁ Σ. Μαρκεζίνης. Πολιτικὸς χωρὶς μεγάλη ἐπιρροή, χωρὶς πιθανότητες νὰ ἔρθει ποτε στὴν ἐξουσία μετὰ τὴν ἀστική του ἐκλογικὴ δύναμη, γαζώνεται στὰ γαλόνια τοῦ στρατάρχη γιὰ τὴν ἐπιρροή τῆς πρώτης συγκροτημένης πολιτικῆς μετὰ τὸν πόλεμον. Ἐμεινε στὴν κυβέρνηση μέχρι τὸ 1954. Στὴν διάρκεια αὐτῶν τῶν δύο χρόνων ψηφίστηκαν καὶ ἀρχισαν νὰ ἐφαρμόζονται τὰ πρῶτα δρακόντια μέτρα γιὰ τὴν προσηλθία τῆς ἀστικῆς τάξης στὴν νέα κατάσταση. Ἰσχυρὰ ἀπὸ τὸσα χρόνια ὅταν μᾶς φαίνονται καὶ τόσο σκουδαῖα τὰ μέτρα του, ἀλλὰ ἐκεῖνη τὴν στιγμή ἦταν τὰ φάρμακα τόσο δυνατὰ γιὰ τὴν ἀστικὴν τάξη ποὺ τραντάχτηκε ὀλοκλήρως. Ἡ ἔδρα δὲν ἀντέξε τὸν Μαρκεζίνην, παρ' ὅλο ποὺ ἦταν ὁ πῶς συνεπῆς τῆς ἀκροβασίας ἐκεῖνη τὴν στιγμή καὶ τὸ 1954 τὸν ἔδιωξε ἀπὸ τὴν κυβέρνηση. Τὰ μέτρα ποὺ εἶχε πάρει ἦταν ἀρκετὰ γιὰ τὴν ὥρα. Ἄς τὰ δοῦμε πῶς λεπτομερικὰ.

1) Στὸς 9 Ἀπριλλίου 1953 ἔγινε ἡ ἀναπροσαρμογὴ τοῦ νομισματοῦ καὶ στὴν οὐσία ὑποτίμηση τῆς δραχμῆς. Στὴν ἐπὶσημη ἀγορὰ μέχρι τότε ἡ ἀλλαγὴ ἐνὸς δολλαρίου γίνεταν μὲ 15.000 δραχ. Ἐἶχε ἀναπτυχθεῖ ὅμως ἡ μαζικὴ ἀγορὰ ὅπου τὸ δολλᾶριο ἀγοραζόταν 20-22.000 δραχ. καὶ τὸ συνάλλαγμα ἐφευγε πάλι στὸ ἐξωτερικὸ ἀπὸ τοὺς κερδοσκόπους καὶ τοὺς καπιταλιστὰς ποὺ φοβόταντο τὸν ἐλληνικὸν χῶρον. Μὲ τὰ νέα μέτρα ἕνα δολλᾶριο ἰσοδυναμοῦσε πλέον μὲ 30.000 δραχ. Μὲ τὴν ὑποτίμηση ἀνεβαίνουν ἀμέσως ὅλα τὰ εἰσαγόμενα εἴδη ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν. Χωρὶς νὰ τὰ καταλάβουν, οἱ ἐργάτες καὶ ἀγρότες βλέπουν τὸ βιωτικὸν τους ἐπὶπεδὸ νὰ κατεβαίνει κἀθετα. Μέχρι τὰ εἰσοδήματά τους νὰ προσαρμοστοῦν ὁ ἑλληνικὸς καπιταλισμὸς ἔχει ἐπιφωληθεῖ. Τὰ σπασμένα τῆς ἀνασυγκρότησής του τὰ πληρώνουν οἱ ἐργαζόμενοι. Ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ μετὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον οὐκ ὑπάρχει καμμιά δυνατοῦτητα ἀντιδράσεως ἐκ μέρους τῶν ἐργαζομένων. Τὸ ἀστυνομικὸ κράτος κυριαρχεῖ καὶ ἐξασφαλίζει τὴν ἐφαρμογὴν τῶν οἰκονομικῶν μέτρων τοῦ Μαρκεζίνην καθυλοκλώντας τὴν ἐργατικὴν τάξη. Τὸ μέτρο αὐτὸ συμπληρώθηκε τὸν ἐπόμενον χρόνον μὲ τὴν περικλοπὴ τῶν μηδενικῶν γιὰ τὴν λογιστικὴ ἐξυγίανση καὶ εὐκολία τῶν ἐγγραφῶν.

2) Δίνεται ἀπόλυτη ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου, τῶν εἰσαγωγῶν-ἐξαγωγῶν. Ἡ μὴ μετὰ τὴν ὑποτίμηση ἀποφαρμόνεται οἱ εἰσαγωγές, ἐνὼ διευκολύνονται οἱ ἐξαγωγές. Ἡ ἐλευθερία τῶν εἰσαγωγῶν ὅμως ἀπειλεῖ συνεχῶς τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανία. Γιὰ πρώτη φορὰ κέφτουν οἱ προστατευτικοὶ δασμοὶ μὲ τοὺς ὁποίους μπορούσαν νὰ βγάλουν ὅτι θέλουν καὶ νὰ κουλᾶν ὅσο θέλουν, χωρὶς νὰ φοβοῦνται τὸν συναγωνισμὸ ἀπὸ πῶ ἐξωτερικόν, μὲ τὸ πρόσχημα τῆς προστασίας.

ας τής εθνικής βιομηχανίας. Με τὸ μαστίγωμα αὐτῆς τῆς ἀπειλῆς ὁ Μαρκεσ-
λης θέλει νὰ τοὺς ἀναγκάσει σὲ ἀνανέωση, νέες ἐπενδύσεις, σύγχρονη καπι-
ταλιστικὴ ὀργάνωση, γιὰ νὰ γίνουν συναγωνιστικοί, τουλάχιστον στὴν ἑλληνικὴ
ἀγορὰ. Καὶ μετὰ νὰ γίνουν ἐξαγόμενες βιομηχανίες. Τὸ μέτρο ἀφοροῦσε κυρί-
ως τὴν κλωστοϋφαντουργία πρὶν ἦταν ὁ μεγαλύτερος βιομηχανικὸς κλάδος ἐ-
κείνη τὴν στιγμή. Συγχρόνως ὑψώνει καὶ τὰ ἐπιτόκια τῶν τραπεζιτικῶν δανεί-
ων γιὰ νὰ ἀποθαρρύνει τοὺς βιομηχάνους ἀπὸ εὐκολες πιστώσεις. Ἀλλωστε
ἀρκετὰ εἶχαν ἐπωφεληθεῖ ἀπὸ τὰ δάνεια τῶν παγωμένων πιστώσεων. Τοὺς ἀνά-
γκαζε νὰ ἐπενδύσουν, νὰ ἐκσυγχρονιστοῦν ἀπὸ τὰ δικὰ τους κεφάλαια ποὺ εἶ-
χαν ἀποκρῦψει ἢ ἐξαγάγει στὸ ἐξωτερικόν, ἂν οὐκ ἤθελαν νὰ σβύσουν. Τέτοιο
ὄχι δὲν τοῦ τὸ συγχώρησαν καὶ τὸν πέταξαν ἀργότερα, αὐτὸν τὸν καλλίτερο
ἐκπρόσωπο τοὺς ποὺ πλῆστευε στὸ ξηναστερέωμα τοῦ ἑλληνικοῦ καπιταλισμοῦ
καὶ τὴν ἀνάπτυξή του στὸν ἐσωτερικὸ χῶρο τῆς Ἑλλάδος. Ὅμως τὰ ἀποτελέ-
σματα φάνηκαν γρήγορα. Στὰ ἐπόμενα 2-3 χρόνια οἱ μικρὲς κλωστοϋφαντουργι-
κὲς ἐπιχειρήσεις τσακίστηκαν καὶ ἐμείναν μόνον οἱ μεγάλες ποὺ εἶχαν νὰ
ἐπενδύσουν, μπόρεσαν νὰ ἐκσυγχρονίσουν τὸν ἐξοπλισμὸ τους καὶ νὰ γίνουν
μεγάλες σύγχρονες βιομηχανίες.

3) Ψηφίστηκε ὁ πρῶτος νόμος περὶ προσελκύσεως ξένων κεφαλαίων. Δόθηκαν
φορολογικὲς ἀπαλλαγές καὶ ἄλλες διευκολύνσεις καθὼς καὶ δυνατότητα ἐπα-
νεξαγωγῆς τῶν κερδῶν, στὰ ξένα κεφάλαια, ποὺ νὰ ἐπενδυθοῦν στὴν Ἑλλάδα.
Στὴν οὐσία τὰ ξένα κεφάλαια ποὺ ἤθελαν νὰ ἐπενδυθοῦν σ' αὐτὸν τὸν ἐπιξι-
νόμενο χῶρο ποὺ μάλιστα εἶχε διαφύγει ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση, καὶ εἶχε ἐναντίου
μαχητικὸ λαὸ, ἦταν λίγα. Καὶ ἀκόμα σὲ ἓνα χῶρο ποὺ συνόρευε μὲ τὲς κομμου-
νιστικὲς χῶρες τοῦ βορρᾶ σὲ πλήρη περσοὺ ψυχρὸ πολέμου. Ὁ Νόμος αὐτὸς
ἀπευθύνονταν κυρίως στὰ ἑλληνικὰ κεφάλαια τοῦ ἐξωτερικοῦ ποὺ μπορούσαν
νὰ ἔρθουν πρῶτα στὴν Ἑλλάδα σὰν ξένα. Αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες καπιταλιστὲς τοῦ
ἐσωτερικοῦ ἢ ἐξωτερικοῦ, εἶχαν ἄμεση ἀντίληψη ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶχε "διασω-
θεῖ" ἀπὸ τὸν κομμουνιστικὸ κίνηνο καὶ ἦταν καιρὸς νὰ ἐπενδύσουν κεφά-
λαια σ' αὐτὸν τὸν χῶρο. Ἡ ἐπένδυση στὴν Ἑλλάδα γίνονταν πρὸ πολλοῦ εὐνοϊκῆ
ἐπιχείρηση, δεομένου ὅτι τὰ μεροκάματα ἦταν πολὺ χαμηλά καὶ μὴ στρα-
τιὰ ἀνέργων περιμένε δουλειὰ κάτω ἀπὸ ὅποιουσδήποτε ὄρους.

4) Ἀνανεώνεται τὸ τραπεζικὸ σύστημα γιὰ νὰ προσαρμοστῆι στὲς νέες συ-
νθήκες καὶ νὰ συμβάλλει στὴν χορήγηση πιστώσεων ἢ καὶ νὰ συμμετάσχει τὸ
ἴδιο στὴν βιομηχανία. Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν συγχωνεύεται, σχεδὸν μὲ τὴ βία,
στὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα ποὺ γίνεται τὸ ἀπόλυτα μεγάλον συγκρότημα κυριαρχί-
ας στὴν ἀγορὰ χρήματος. Ἐπιταχύνεται ἔτσι ἡ διαδικασία τῆς καπιταλιστι-
κῆς συγκέντρωσης ὅπως ἐγίνε καὶ γιὰ τὴν βιομηχανία.

5) Γιὰ πρώτη φορά ἀπὸ τὸ 1920 ἐκולόβεται ἐσωτερικὸ ὄνειρο. Οἱ ἐγγυήσεις,
ἐξασφαλίσεις καὶ κέρδη ποὺ παρέχει εἶναι δυσανάλογες, ἀλλὰ σκοπεῖται κυρί-
ως νὰ ἀνασυντάξει τὴν Πίστη ποὺ τόσο τρομερὰ εἶχε κλονιστεῖ ἀπὸ τὸν ἐξ-
ωτερικὸν τῶν καταθέσεων καὶ δανείων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου καὶ μὲ
ταπολέμου ἀπὸ τὸν πληθωρισμὸ.

6) Ἀρχίζει ἡ πρώτη χρηματοδότηση σὲ συνάλλαγμα ἀπὸ εὐρωπαϊκὲς πιστώσεις
(Γαλλία, Γερμανία, Ἰταλία) γιὰ τὸ πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς
χώρας.

Δὲν πρέπει ἐπὶ πλέον νὰ μᾶς διαφύγει ὅτι ἐν τῷ μεταξύ ψηφίστηκε τὸ ΚΗ ψήφ-
ισμα ποὺ ἔδινε φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ στὲς νέες οἰκοδομές.
Τὸ πρόβλημα τῆς στέγης ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἦταν τρομερὸ. Ἐπρεπε νὰ δώσει
κανεὶς 12 μῆνες "ἀέρα" γιὰ νὰ νοικιάσει κατοικία ἢ μαγαζί, καὶ οἱ συναλλα-
γὲς γίνοντουσαν σὲ λίρες. Ἐξακολουθοῦσε ἀκόμα νὰ ἰσχύει τὸ ἐνοικιοστά-
σιο καὶ ἐκρεμοῦσε ἡ ἱστορία τῶν ἀκινήτων ποὺ πουλήθηκαν στὴν κατοχὴ κά-
τω ἀπὸ συνθήκες μεγάλης ἀνάγκης. Ἐκατομμύρια χρυσῶν λίρῶν ἦταν ἀποθησαυ-
ρισμένες, κινούμενες σὲ μὴ παραγορὰ πολὺ εὐκαθῆ στὰ διάφορα γεγονότα,
ποὺ μπορούσε νὰ παρασύρει κάθε στιγμή στὸν πληθωρισμὸ. Μέχρι τὸ 1950 δὲν

ημερίαν, αίσιοτε σχεδόν. Με τὸ ψήφισμα αὐτὸ ὑπολόγισαν ὅτι ἐνα ἀπὸ τὰ κυριώ-
 τερα αἰσθήματα τοῦ Ἑλληνα. Τὴν στέγη καὶ μάλιστα τὴν ἰδιόκτητη στέγη, αὐ-
 εἶναι δυνατόν, ἀπὸ κάθε ἐργάτη, κάθε υπάλληλο. Τὸν ἴδιο καιρὸ τεράστιοι συ-
 νοικισμοί, παρμόνα χτισμένοι, ἀπὸ ξεσπιτωμένους ἀγρότες τοῦ ἐμπορίου πο-
 λέμου, κυρίως, ἄρχισαν νὰ ἀπλώνονται, χωρὶς κανέναν ἐλεγχό, γύρω ἀπὸ τὴς με-
 γάλαι πόλεις. Τὸ ψήφισμα αὐτὸ ἔδωσε μιά τεράστια ὠθηση εἰς τὴν οἰκοδομή. Τὰ
 κέρρη ἦταν τεράστια. Με τὴν πρωτοφανή αὐτὴ οἰκοδομικὴ δραστηριότητα, γιὰ
 τὴν ὁποία οἱ "δρθόδοξοι" οἰκονομολόγοι, μὴ ἐξαιρουμένων καὶ τῆς ἀριστεράς,
 τράβαγαν τὴς τρίχες τους ὅτι εἶναι ἀντιπαραγωγικὴς ἐπενδύσεις, δόθηκε
 καινοὺργιο σπρώξιμο εἰς τὴν καπιταλιστικὴ ἀγορὰ. Αποφθασαυρισμένες ποσότητες
 χρυσοῦ ἄρχισαν νὰ μεταβάλλονται εἰς οἰκοδομίας. Ἡ οἰκονομία τῆς "κάλ-
 τας" ἄρχισε νὰ ὑποχωρεῖ. Οἱ βιομηχανίες τοιμέντων, σιδήρου, χρωμάτων, ἐβλου-
 ἐπίπλων κλπ. ἄρχισαν νὰ δουλεύουν με τρελλὸ ρυθμὸ. Τεράστια κέρρη συσσω-
 ρεῦνδτουσαν γιὰ νέας ἐπενδύσεις. Ἐὸ προλεταριάτο γιὰ νὰ οὐλέψει ὑπῆρχε
 ἔτοιμο, ἐξαθλιωμένο, ἀνεργό. Οἱ ἐργάτες οἰκοδομοί, κάτω ἀπὸ τὸ μαστίγιό τοῦ
 ἐργολάβου, ὑψωναν τὴς καινοὺργιες πολυκατοικίες, ἀνεβάζοντας εἰς τὸν ὦμο τους
 πάνω εἰς ψευτοσκαλωσιές, τὸν τενεκὲ τοῦ τοιμέντου μέχρι τὸν ὄρθο ὄροφο.
 Μαῦροι, ἠλιοκαμένοι, φρυμμένοι, κουρελιασμένοι, γυμνοί, κάτω ἀπὸ τὸ λιόπυρι,
 ἔγραφαν μιά νέα ἐποποιία, ἔχτιζαν τὴν καινοὺργία Ἑλλάδα. Δυστυχῶς ὁ
 χι γιὰ τὸν ἑαυτὸς, ὄχι γιὰ τὸν λαὸ τῆς, ἀλλὰ γιὰ τὴν καπιταλιστικὴ
 τάξη ποὺ λαλαφρωμένη ἀπὸ τὴν ἀγωνία τῆς ἐπανδστάσης, ἀνακουφισμένη ἀπὸ
 τὴν ἀναπάντεχη σωτηρία τῆς, ἀδυσώπητη καὶ ἀόλοσταχτη κυριαρχοῦσε μίαν ἑλ-
 λάδα ἔτοιμη γιὰ μεγάλα βήματα.

Ἡ περίοδος Καραμανλή

Τὰ πρῶτα χρόνια με τὴς μεταρρυθμίσεις τοῦ Μαρκεζίνη πέρασαν καὶ τὰ μέτρα ποὺ εἶχε ἐφαρμόσει ἀπέδωσαν γιὰ τὴν καπιταλιστικὴν οἰκονομίαν. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ξαναστερεώνεται ἡ πεποίθησις τῆς ἀστικῆς τάξεως ὅτι ἡ Ἑλλάδα μπορεῖ νὰ κρατηθεῖ κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μερίαν ὁ μὲν ψυχρὸς πόλεμος μπορεῖ νὰ ἐξακολουθεῖ, ἀλλὰ ἡ μεταβολὴ τοῦ σφαιρικοῦ ἀποκλείεται πᾶσι. Στὸν διεθνή ὄριζοντα φαίνονται τὰ σημάδια τῆς εἰρηνικῆς συνδύσεως, μιᾶς γενικῆς συμφωνίας Ρωσίας-Ἀμερικῆς, ποὺ ἀποκλείει ἐξωτερικὴν ἐπὶ ἐμβάση στὴν ὑφισταμένη κατάστασι τῆς Ἑλλάδος.

Ὅμως με τὸ προχώρημα τῆς βιομηχανίας καὶ τὸ ἀνοιγμὰ τῆς οἰκονομίας φανερώνονται καθαρά οἱ ἀδυναμίες τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου. Ἦδη ἀπὸ καλαιότερα ἡ ὑπόδομή τῆς χώρας δὲν ἦταν πολὺ μεγάλη, ἀλλὰ καὶ με τὸν δεκαετῆ πόλεμον εἶχαν καταστραφῆ πολλὰ ἔργα. Ἡ νεώτερον ὁμοῦ ἐποχὴ τῆς καπιταλιστικῆς οἰκονομίας ἀπαιτεῖ μιὰ πλήρη ἐνοποίηση τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς, ἀπαρτίτῃς βδοῦσις γιὰ τὴν ἐλαφρὰ βιομηχανία ποὺ συνέρχεται. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μερίαν ἡ προοπτικὴ βαρύτερος βιομηχανίας χρειάζεται ἐπίσης μιὰν στερεότερον καὶ πῶς πλατύτερον ὑπόδομήν.

Αὐτὴ ἡ περίοδος συμπίπτει με τὴν περίοδο κυβερνήσεως Καραμανλή. Ἦδη ἀπὸ πρῶτον εἶχαν γίνεαι τὰ πρῶτα βήματα με τὴν δημιουργίαν τῆς Δημοσίας Ἐπιχειρήσεως Ἡλεκτρισμοῦ (ΔΕΗ) σάν φορέως τῆς ἡλεκτρικῆς ἐνέργειας, ἀνοιγμὰ καὶ ἐπισκευὴ δρόμων, λιμανιῶν, ἀεροδρομίων. Ἡ περίοδος ὁμοῦ τοῦ Καραμανλή χαρακτηρίζεται γι' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰ ἔργα. Κράτησε περίου 8 χρόνια, μέχρι τοῦ 1963 καὶ ἀποτελεῖ τὴν μακρότερον προωθητικὴν ἐποχὴν τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ 1952 εἶχε ἰδρυθεῖ ἡ ΔΕΗ ὡς ἀναφέραμε, σάν Ἡμερικὸ Ἰνδῶκο Ἰδιωτικὸν Δικαίον, ὁπλ. ἐπιχειρήσις ποὺ ἀνήκει στὸ Δημόσιον, ἀλλὰ συγχρόνως δὲν ὑπάγεται στὴς ὑποχρεώσεις τοῦ δημοσίου λογιστικοῦ καὶ Ἐλέγχου καὶ μπορεῖ νὰ δρᾷ σάν ἰδιωτικὴ ἐπιχείρησις, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Συμβουλίου τῆς ποὺ διορίζεται ἀπὸ τὴν κυβέρνησις. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ προγραμματίζοι ἔργα, νὰ χρηματοδοτῆσαι καὶ χρηματοδοτηθεῖ αὐτόνομος, νὰ ἔχει μισθοὺς κατὰ τὴν κρίσιν τῆς κλπ. Μέσα στὸν ὄργανισμό αὐτὸ ἔπρεπε νὰ ἐνοποιηθοῦν, νὰ ἀπορροφηθοῦν, νὰ ἀπαλλοτριωθοῦν οἱ περίου 300 ἰδιωτικὲς ἐταιρίες, μικρῆς ἢ μεγάλης, ποὺ κρατοῦσαν στὰ χέρια τοὺς τὸν ἡλεκτρισμόν, πολλὰς φορὰς με πρωτόγονα μέσα καὶ τεράστια ὑποκέρδη. Ἀλλὰ ὁ ἡλεκτρισμὸς εἶναι ἐνδιαφέρει ὅλες τὴς βιομηχανίας καὶ πρέπει νὰ ἐκπεταθεῖ παντοῦ καὶ νὰ εἶναι φτηνός. δὲν μποροῦν τὰ συμφέροντα τῶν μικροῦ δικαιοκτητῶν νὰ ἐμποδίσουν μιὰν τέτοια ἐξέλιξις. Ὁ ἡλεκτρισμὸς θὰ ἀποτελοῦσε τὴν βάση γιὰ τὴς νέες μεγάλης βιομηχανίας ἡλεκτρικῶν εἰδῶν σάν μέσα μαζικῆς καταγωγῆς καὶ βάση γιὰ τὴς νέες μεγάλης βιομηχανίας ὡς τοῦ Ἀλουμινίου. Ἡ διαδικασία αὐτὴ προχώρησε γρήγορα. Τὸ ἡλεκτρικὸν δίκτυον ὁλόκληρον τῆς χώρας ἐνοποιήθηκε, πολλὰ ἔργα σῆσιν ἐγίναν καὶ γίνονται ἀκόμα γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν. Σχεδὸν ὅλη ἡ Ἑλλάδα ἔχει ἡλεκτροφωτισθεῖ καὶ ἡ κρατικὴ ΔΕΗ μετεβλήθη στὴν μεγαλύτερον ἐπιχείρησις τῆς Ἑλλάδος με περίου 20.000 ἔργατοῦκαθ' ἡμέραν. Ὁ χαρακτήρας τῆς παραμένει κρατικὸς καὶ ὅταν κάποια στιγμή ἡ χούβρα σφετίθηκε νὰ τὴν πουλήσει ἢ μᾶλλον νὰ τὴν παραχωρήσει σὲ ἰδιώτες ὁ ἐξορκισμὸς τῶν βιομηχανῶν τὴν ἐμπόδισε. Ἄν τὸ μόντερον αὐτὸ ἡλεκτρικὸ δίκτυον ὑψηλῆς ἀποδόσεως περάσει στὰ χέρια ἐνὸς μονοπωλοῦ, αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ προανατολίσει πρὸς μονομερῆ συμφέροντα, θανάσιμα γιὰ τὰ ἄλλα τῶν τῶν. Ἡ ἀπόπειρα αὐτὴ τῆς χούβρας ἀπέτυχε καὶ ἡ ΔΕΗ παραμένει με τὸν καθεστῶς ποὺ εἶχε προηγουμένως. Καὶ ἄς ποῦμε με ὁδο λόγια ὅτι ὁ μεγαλύτερος ἐπιχειρηματικὸς ὄργανισμὸς, ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως εἶναι ἀκόμα ἐτοιμὸς νὰ περάσει στὰ χέρια μιᾶς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας.

Η κυριότησως Καραμανλή άρχισαν οι μεγάλες κατασκευές και άνακατασκεύασε τον παλιό δικτύου. Άνοχτήκε ο έθνικός δρόμος Αθηνών-Θεσσαλονίκης που τώρα τον συγκεντρώνεται σήμερα το πολύ μεγάλο μέρος της οικονομικής ζωής της χώρας.

Οι αεροπορικές συγκοινωνίες που μρισκόντουσαν στα χέρια της κρατικής ΡΑΕ και είχαν χρεωκοπήσει, γιατί φορτωνόντουσαν με όλες τις άγγαρες του κρατικού μηχανισμού, παραχωρήθηκαν στον Άνάση και μετονομάστηκαν Ολυμπιακή Αεροπορία. Είναι η πρώτη μεγάλη επένδυση Έλληνας έφοπιστου μετά τον πόλεμο και η μοναδική ιδιωτική αεροπορική επιχείρηση από τις μεγάλες του κόσμου, δεδομένου ότι κατέχει την 12η θέση στην παγκόσμια σειρά. Το κράτος έφτιαξε μία σειρά αεροσφορμια που ένωσαν τις περισσότερες άπαρχίες με το κέντρο. Τήν ίδια εποχή επιδιορθώνονται και κατασκευάζονται πολλά λιμάνια.

Αυτή την περίοδο έπλοσης γίνεται και η άρχή της τερίσιας τουριστικής ύποδομής με χαριστικά σχεδόν άνεια προς Ιδιώτες για το χτίσιμο νέων ξενοδοχείων, έστιατορίων, περιπτέρων, πλάς κλπ. Εκεί έφαγε καλά ο κομματικός μηχανισμός της δεξιάς. Ο Τουρισμός έχτισε με κρατικά έξοδα την άλυσοδα των ξενοδοχείων ΣΕΜΙΑ που παραχωρήθηκαν μετά σε Ιδιώτες για έκμετάλλευση. Οι δύο μεγάλες Τράπεζες Έθνική και Έμπορική μπαίνουν και αυτές στις νέες κερδοφόρες τουριστικές επιχειρήσεις που στηρίζονται κυρίως από τη νέα επιχειρητικό προσωπικό. Η πρώτη με την άλυσοδα ΔΕΤΗΚ, η δεύτερη με το ΚΙΛΑΡΟ.

Επίστρησε αυτήν την εποχή και το πρώτο αυτίλιστηριον πετρελαίου για το οποίο αν ήπχαν πολλές άμφορρές. Τα Ιδιωτικά κεφάλαια το θεωρούσαν σαν έγκίνουνη επένδυση για αυτό το έχτισε το κράτος. Όταν όμως δούλεψε και είχε άπόδοση τότε παραχωρήθηκε στον Νιάρχο ο οποίος και το έκμεταλλεύεται μέχρι σήμερα.

Οι νόμοι περί επενδύσεως ξένων κεφαλαίων μελιώθηκαν, προς όφελος φυσικά εκένων που επενδύουν. Αυτή η κερσοφόρα πηγή που λέγεται Ελλάδα και που ο λαός της δουλεύει με άπθανους ρυθμούς, άρχισε να ρέχεται τις πρώτες μεγάλες επενδύσεις. Ολυμπιακή, Ναυπηγεία Έκαραμαγκά, Άλουμίνιον, Τόμ Πάλας - ΕΣΣΟ κλπ. κλπ. Έλληνικά κεφάλαια του έξωτερικού, άκολουθούμενα αυτή τη φορά από ξένα άμερικάνικα, γαλλικά, γερμανικά έρχονται να επενδύσουν στην Ελλάδα με άπθανα έπωφελείς όρους.

Η κυβέρνηση Καραμανλή επέμενε Ιδιαίτερα στην διατήρηση της νομισματικής σταθερότητας. Η ύποτιση του Μαρκελίνη απέδωσε πράγματι για τον έλληικό καπιταλισμό, αλλά χρειαζόταν σιδερένια έπιβολή για να μην χαθούν γρήγορα τα όφελιά της. Το γλύστορημα προς ένα κληρωισμό, από το άνέβασμα των τιμών, θα ήταν θανάσιμο κτόπημα. Κι έσώ την πληρωσαν πάλι οι έργαζόμενοι. Οι μισοί και τα μεροκάματα έμειναν καθηλωμένα και χρειαζόντουσαν σκληρά άγώνες για το σπάσιμο του φράγματος της ύποτιθέμενης νομισματικής σταθερότητας. Τα σωματεία άρχισαν να συνέχονται από το κτόπημα του έμφυλλου πολέμου και πα' όλο που στην κορυφή τους μρισκεται η πληρωμένη κλίμα του Μακρή, άρχίζουν τους άγώνες τους. Μία νέα γενιά άγωνιστών συνοκάλιστων της εργατικής τάξης κάνει την εμφάνισή της. Η ύποκίνηση του Κυπριακού οίνει το "έθνικό" πρόσχημα για την κινητοποίηση των φοιτητών και οι συγκροσσεις μεταφέρονται στον όρομο. Πολλά συνδικάτα άπελευθερώνονται από τον κλοιό της συμμορίας Μακρή και διεξάγουν μαχητικούς άπεργιαούς άγώνες. Οίκοδομοί, τυπογράφοι, λιθογράφοι, είσογράφοι και οδηγοί, σωματεία κοινής ώφελείας και άλλα πολλά κάνουν σκληρούς άγώνες για την αύξηση των άμοιβών τους.

Είναι και η εποχή της άρχής της μεγάλης μετανάστευσης προς την Γερμανία

καὶ ὑπερβολικὴ εὐρύκη. Ὁ ἐλληνικὸς καπιταλισμὸς ἔχει ὑπεράφθονα χέρια, ἀπὸ ζεσπιτωμένους γωριάτες καὶ ἡ κυβέρνησις θέλει νὰ ἀλλάξει ἀπὸ τὴν πρῶσι τῶν μάζας τῶν ἀνέργων. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά αὐτοὶ ποὺ φεύγουν, ἀρχίζουν νὰ στέλλουν συνάλλαγμα γιὰ τὴς οἰκογένειάς τους. Ἔτσι τὸ ὄφελος εἶναι διπλό γιὰ τὸν καπιταλισμὸ, ἀπαλλάσσεται ἀπὸ περίσσια ἐργατικὴ μάζα καὶ συγχρόνως ἔχει εἰσοδήματα ἀπ' αὐτήν.

Ἡ δυσἀρέσκεια ἀπὸ τὰ σκληρὰ οἰκονομικὰ μέτρα ἐντείνει τοὺς ἀγῶνες. Ἀπὸ τέλεσμα εἶναι τὸ 1958 ἡ ΒΔΑ νὰ κέρει πᾶνω ἀπὸ 25% τῶν ψήφων καὶ μὲ τὸ ἐκλογικὸ σύστημα ποὺ εἶχαν κάνει ἀκριβῶς γιὰ νὰ τὴν θάψουν, καταλαμβάνει τὴν θέσι τοῦ δευτέρου κόμματος μὲ 78 ἔδρες στὴν Βουλὴ. Τὸ ἐκλογικὸ σύστημα ἦταν φτιαγμένο γιὰ νὰ κτυπήσει ἀκριβῶς τὴν ἀριστερά, νούτζοντας ὅτι δεῦτερο κόμμα θὰ ἐρχόταν τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων. Ἡ μονοκαθεδρῶτα ὁμῶς τῆς δεξιᾶς, ἡ μισαλλοδοξία τῆς, ὁ φαταρλισμὸς τῆς, δὲν εἶχαν ἀφήσει περιθώρια γιὰ τὴν στερέωσι τοῦ δευτέρου ἀστικοῦ κόμματος. Ἡ βασικὴ πολιτικὴ τῶν Ἀνακότων καὶ τῆς παρακυβέρνησις ποὺ πραγματικὰ οἰκοκῶσε μέχρι τὸ τε, ἦταν νὰ οἰασπᾷ τὴν παράταξι τοῦ Κέντρου, τὴν ὅποια χαρακτήριζαν συνδοσοπορικὴ τῶν κομμουνιστῶν, γιὰ νὰ κυριαρχεῖ ἡ ΕΡΕ ποὺ ἦταν δουλικὴ καὶ ὑπάκουη στὴν πολιτικὴ τους καὶ ἔν συνεχεῖα τὴν πολιτικὴ τῶν ἀμερικανῶν ποὺ ρύθμιζαν τὴν ἐλληνικὴ κατῶστασι. Ὁ Καραμανλῆς εἶχε καταλάβει αὐτὴ τὴν ἐλλειψι καὶ τὸν κίνδυνον ἀπὸ τὴν ἀνοδο τῆς ἀριστερᾶς καὶ προσπάθησε νὰ βοηθήσει στὴν ἀνασῶνταξι τοῦ Κέντρου, ἀλλὰ οὔτε ὁ ἴδιος οἰκοκῶσε. Πρῶω ἀπ' αὐτὸν βρισκόταν τὰ Ἀνάκτορα καὶ ἡ παρακυβέρνησις, πρᾶγμα ποὺ ποὺ κατῶλαβε καὶ ὁ ἴδιος μὲ τὴν σολοφονία τοῦ λαμπράκου. Αὐτὸς ἦταν ἡ κοινοβουλευτικὴ βιτρινα καὶ ἀπὸ πρῶω ἦταν ἡ συμμορία τῶν Ἀνακότων. Ὑστερα ἀπὸ τόσα χρόνια κυβέρνησις ὁ Καραμανλῆς νόμισε ὅτι οἰκοκῶσε κιόλας. Ἐκεῖ βρέθηκε γελασμένος.

Μετὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ 1958 μεγαλώνει ἡ τρομοκρατία καὶ ὁ ἀστυνομικὸς ἔλεγχος γιὰ νὰ ἐμποδίσουν μιὰν ἐξέλιξι πρὸς τὰ ἀριστερά, μὲ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκβιαστικῆς καὶ νοθές ἐκλογῆς τοῦ 1961.

Ἡ ἐποχὴ τοῦ Καραμανλῆ χαρακτηρίζεται ὅπως εἶπαμε ἀπὸ τὴν δημιουργία ὑποδομῆς γιὰ τὸν ἐλληνικὸν καπιταλισμὸ. Πλάτεια τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς, ἐνοποίηση ὅλου τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου σ' αὐτὴ τὴν ἀγορά, μὲ ὀδο λογία ἐντάξι καὶ τῆς τελευταίας γωνιᾶς τῆς ἐλληνικῆς γῆς στὸ κύκλωμα τῆς ἀγορᾶς. Μείωσι τῆς αὐτοκατανάλωσις στὰ χωριά, πέταγμα τῶν ἀγορῶν, ἐκπρολεταριοποίηση τους πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ καὶ ἐξωτερικὸ.

Ἡ σκληρῶνσι ὁμῶς τῆς πολιτικῆς τῆς νομισματικῆς σταθερότητος ἀρχισε νὰ γίνεται ἐμπόδιο γιὰ τὸ παραπέρα προχώρημα τοῦ ἐλληνικοῦ καπιταλισμοῦ. Ἡ οἰκονομία, ἰδιαίτερα ἡ βιομηχανία ὕστερα ἀπὸ μιὰ δεκαετία, ἀίσθάνεται δυνατὴ γιὰ ἓνα μεγαλύτερο ἄλλα. Τὸ ἄλλα ὁμῶς αὐτὸ ἐμποδίζεται ἀπὸ τὴν συντηρητικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τοῦ Καραμανλῆ. Οἱ πιέσεις εἶναι μεγάλες καὶ ἡ σύγκρουσι ἀρχίζει νὰ κατεβαίνει στὸ πεζοδόρμιο.

Ἡ ΒΔΑ παρ' ὅλες τῆς κινητοποιήσεις τῆς ἐποχῆς αὐτῆς δὲν μπορεῖ νὰ ἀναποκριθεῖ στὴν κίνησι τῶν μαζῶν. Κατ' ἀρχὴν καθοδηγούμενη ἀπὸ μιὰν ἡγεσία ποὺ βρῖσκειται στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ποὺ δὲν ἔχει πιά καμμιά ἐπαφή μὲ τὴν χώρα συντρέβεται ἀνάμεσα στὸ κίνημα τῶν μαζῶν καὶ τὴν ἀνεδαφικὴ-μετέωρη ἡγεσία τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ κειθαρχία τῶν στελεχῶν τῆς ἐν ὀδομῆσι τοῦ κομματικοῦ πατριωτισμοῦ, πρὸς αὐτοὺς τοὺς μακρινούς καθοδηγητές, τοὺς παραλύει στὴ δρᾶσι τους. Τρία χρόνια παραπᾶν μέσα στοὺς δαιδάλους τῆς κοινοβουλευτικῆς κάλξι ἐνῶ τὸ κίνημα ἀρχίζει νὰ βράζει.

Καὶ τότε τὴν σημαία τὴν ἀρπάζει ἡ Ἐνωσι Κέντρου. Κατεβαίνει στὸ δρόμο μὲ τὸν Ἀνένδοτο, χρησιμοποιεῖ τὸν δυναμισμὸ μιᾶς καινοβῶνσις νεολαίας,

θετικής από τον εμφύλιο πόλεμο. Η στιγμή είναι κατάλληλη. Οι οικονομικοί κύκλοι των βιομηχανιών και τραπεζιτών έχουν αρκετά υποστεί την συντηρητική πολιτική της νομισματικής σταθερότητας. Αρχίζουν να τον εγκαταλείβουν. Ο δρόμος είναι ανοικτός για την Ένωση Κέντρου. Αυτή την ώρα το πρόγραμμά της ανταποκρίνεται προς τις ανάγκες του ελληνικού καπιταλισμού για το άνοιγμα και οι μάζες κινητοποιούνται εύκολα λόγω καταπίεσής που είχαν υποστεί τόσα χρόνια από την δεξιά. Εφ' όσον ο κοινοβουλευτικός δρόμος είναι κλειστός από το αστυνομικό κράτος, θα εκμυστηθεί από το περὶ δρόμο που θα δράσει για την επαναφορά στην νομιμότητα δηλ. στην άνοδο του δευτέρου αστικού κόμματος που ανταποκρίνεται στις ανάγκες της στιγμής.

Ἡ περίοδος Παπανδρέου

Στην εκλογική μάχη που δόθηκε μεταξύ των κομμάτων της ΕΡΕ και του Κέντρου κατά τις δύο εκλογές του 1963 και 1964 και ιδιαίτερα στις τελευταίες κυριάρχησε το οικονομικό ζήτημα. Η ΕΡΕ έκανε τρομερή προπαγάνδα προς το λαό για να αποδείξει ότι οι παροχές που έδινε η κυβέρνηση Παπανδρέου θα τράκηναν την δραχμή. "Η δραχμή είναι δική σου" έλεγαν. Κατηγορούσαν την Ένωση Κέντρου ότι σπαταλάει τα συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας που με τόσο κόπο είχαν μαζευτεί στην περίοδο Καραμανλή και ότι με την πολιτική του Κέντρου, γρήγορα θα επακολουθούσε κληθωρισμός που θα ταξαστρέψει την οικονομική σταθερότητα, θα ανεβάσει τις τιμές, θα ξαναμειώσει τα εισοδήματα. Η ΕΡΕ δέν όλοτασε να βάλλει μερικούς καπιταλιστές που ήταν δεμένοι μαζί της να αγοράσουν κρυφά μεγάλες ποσότητες χρυσών λιρών για να παρασβούν την αγορά σε μία ζήτηση χρυσού που θα άπεοείκνυσε την έλλειψη εμπιστοσύνης προς τον Παπανδρέου και θα τένταζε στον άέρα την πολιτική του πριν καλά αρχίσει.

"Όμως η επιχείρηση απέτυχε καταγώως για τρείς λόγους. Πρώτον η οικονομία ήταν και αρκετά πλατειά και μεγάλη, ώστε δέν μπορούσε να ταραχτεί από τα σπεκουλαρίσματα μερικών κεφαλαίουχων που διέθεταν κεφάλαια στο και χνίδι της λίρας. Δεύτερον η Βιομηχανία δέν είχε κανένα λόγο να μπει στο παιχνίδι της ανατίναξης της δραχμής και τρίτον η μεγάλη μάζα με τα λίγα χρήματα που θα μπορούσε να παρασυρθεί σε μία καινοβργία αποθησαύριση, δέν παρασβόρηκε στην επιφανειακή αυτή ενέργεια.

Τά οικονομικά μέτρα της κυβέρνησης Παπανδρέου χαρακτηρίζονται από μία προσπάθεια απλευθέρωσης από το είώλο της δραχμής. Η σταθερότητα της είχε άξια όσο εξυπηρετούσε την ανάπτυξη της οικονομίας. Δέν ήταν αυτόσκοπος. Η βιομηχανία έπρεπε να αναπτυχθεί περισσότερο και αυτό μπορούσε να γίνει μόνο αν πλατώδες μάζες αποκτούσαν μεγαλύτερη αγοραστική ικανότητα.

Η αναστολή των αγροτικών χρέων και έλλες παροχές προς τους αγρότες, η αύξηση των μισθών ιδιωτικών και δημοσίων υπαλλήλων, η δωρεάν καιοεία, τά συσσίτια των σχολείων, οι αγροτικές συντάξεις είναι μέτρα που αβάνουν στην αγοραστική ικανότητα κι αυτό φάνηκε γρήγορα. Τά επόμενα δύο χρόνια η βιομηχανία και κυρίως η έλεφριά βιομηχανία των καταναλωτικών αγαθών, άνεβηκε κατακόρυφα. Η αύξηση της αγοραστικής ικανότητας πλατώδερων μαζών και ιδιαίτερα των αγροτών δέν μπορούσε παρά να είχε αυτό τό αποτέλεσμα. Στραφηκαν άμέσως στην αγορά προϊόντων που άμεσα τόδες έλειπαν και που η ελληνική βιομηχανία ήταν ικανή να τόδες τό προσφέρει άμέσως. Ρούχα, παπούτσια, έπιπλα, ηλεκτρικά είδη κλπ. κλπ.

Ἡ βιομηχανία πήρε τὴν μεγάλη της ἀνάσα. Ἦταν καιρὸς. Ἄν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ὅτι ἀπὸ 11. Νοεμβρίου 1962 ἀρχισε ἡ διαδικασία γιὰ τὴν εἴσοδο τῆς Ἑλλάδος στὴν εὐρωπαϊκὴ ἄγορά. Ἡ γεωργία μπορούσε ἔξοχα νὰ προσαρμοστῆ καὶ νὰ ἀνταποκριθεῖ ἐπιτυχῶς στὸν συναγωνισμό, λόγω τῶν χαμηλῶν τιμῶν ποὺ εἶχε στὴ σύγκριση μὲ ἄλλες εὐρωπαϊκὲς χῶρες καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὶς ἑξωτερικὲς Κοινῆς Ἀγορᾶς ποὺ ἔστειλαν τὰ προϊόντα τους στὴν Ἑυρώπη. Ἀλλὰ ἡ βιομηχανία, ἰδιαίτερα ἡ ἐλαφρὴ βιομηχανία, ἔπρεπε νὰ προετοιμαστῆ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς προπαρασκευαστικῆς περιόδου, γιὰ νὰ ἀντιμετωπῶσι τὸν σκληρὸ συναγωνισμό τῶν εὐρωπαϊκῶν βιομηχανιῶν στὰ εἶδη ἐξελίξεως κατανalώσεως. Γιὰ νὰ μπορέσει νὰ γίνῃ συναγωνισιμὴ τῆς χρειάζεσταν μὴ μεγάλη παραγωγή καὶ μπορούσε νὰ τὴν πετύχει μόνον μὲ τὸ κλάσμα τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς. Καὶ τέτοιο κλάσμα μπορούσε νὰ γίνῃ μόνον μὲ παροχές πρὸς τοὺς ἀγρότες καὶ αὐξήσεις μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων. Αὐτὴ τὴ στιγμή ὁ καπιταλισμὸς ἰδιαίτερα ἡ ἐλαφρὴ βιομηχανία, ἔν ἀντιθέσει μὲ τὴν περίοδο Καραμανλῆ, δὲν ἦταν ἀντίθετος πρὸς τὶς αὐξήσεις τῶν εἰσοδημάτων τῶν μεγάλων μαζῶν. Ἦταν ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς Παπανδρέου ἢ μᾶλλον αὐτὴ ἀνταποκρινόταν στὶς ἐπιθυμίες της.

Σ' αὐτὴν τὴν περίοδο οἱ πιστώσεις γίνονται πῶς εὐκολες καὶ τὸ κράτος προῦθετ τὶς δικές του ἐπενδύσεις. Ἐχομε ἕνα εἶδος βαρμιαίου, ἐλεγχόμενου πληθωρισμοῦ ποὺ δὲ προλαμβάνει νὰ γίνῃ πραγματικὸς πληθωρισμὸς, ἔφ' ὅσον οἱ ἐπενδύσεις ποὺ γίνονται ἀπορροῦν γρήγορα καὶ τὸ νόμισμα ποὺ ἦτο κυκλοφόρησε καθύπερτα σὲ λίγο χρονικὸ διάστημα ἀπὸ πραγματικὴ παραγωγή. Ἐνα ἰσχυρὸ ἐπιτελεῖο νέων οἰκονομολόγων, σκουαυμένων στὸ ἐξωτερικὸ, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀνδρέα Παπανδρέου προγραμματίζει ἢ τουλάχιστον προσπαθεῖ νὰ προγραμματίσει, μὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ μακρότερης προοπτικῆς.

Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ σημειώσουμε καὶ κάτι ἄλλο. Ἐν τὴν ἀνοδο τοῦ κέντρου ἀρχισε νὰ σπάζει καὶ ἡ κυριαρχία τῶν καλῶν κλιῶν στὸν κρατικὸ μηχανισμό, τὶς δημόσιες ἐπιχειρήσεις, τὰ δημόσια ἔργα, τὰ κανεπιστήμια, ἰστί τοῦτα καὶ ὅλες τὶς ἀνώτερες καὶ ἀνώτατες σχολές, στὶς τράπεζες, στὶς βιομηχανίες. Μιὰ νέα δὴδὰ τεχνοκρατῶν, σκουαυμένων στὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἑυρώπη, τὴν Ἀμερικὴ, μὲ πραγματικοὺς πλέον τίτλους σκουαυ καὶ ὄχι ἐμπειροτέχνες τῆς κατ' ἀρχαιότητα προωθήσεως, κἀνε τὴν βλαίη ἐμφάνισή της στὴν οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ τῆς χώρας. Ἐχρη τότε οἱ πρότεροι ἦταν κλειστοὶ ἀπὸ τὴν δεξιά καὶ τὰ Ἀνάτορα ποὺ ἐλεγχαν καὶ ἐσαυτοῦσαν τὴν παραμικρὴ ἀνοδο στὴν κοινωνικὴ ἱεραρχία ἀπὸ τὸ βαθμὸ ὑποταγῆς καὶ ὄχι ἰκανότητος. Οἰκονομολόγοι, γιανοτροφ, μηχανικοὶ, ἀρχιτέκτονες, δικηγόροι, δημοσιογράφοι, καὶ θηγητές, ἐπιστήμονες ὄλων τῶν κλάδων, ἀκολοῦθησαν τὸν Παπανδρέου στὸν Ἀνένδοτο, γεύτηκαν τὸ πεσοδορῶμιο καὶ κέρδιαν μαχητικὴ τὴν καινούργια νέση τους. Ἐνα στρώμα ἐπιθετικὸ, περήφανο, ἀόλοτακτο, πολλές φορές ὑπερφίαλο καὶ ὑπεροπτικὸ, μὲ ὑπεροπτικὴ αὐτοπεπολοῦση στὶς ἰκανότητες του, μὲ ἀκράτο ἀτομικισμὸ σπρῶνεται πρὸς τὰ πάνω μὲ πρᾶ τέτοια ποὺ πολλές φορές οἱ ἐκπρόσωποι του χτυπιῶνται μεταξὺ τους. Αἰσιδοσοὶ ἀπὸ τὴν γρήγορ ἀνοδο τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς κοινωνικῆς τους θέσης, ἀρχίζουν οὐδα νὰ διαμορφῶνται καὶ μὴν ἰδιαίτερη ἰδεολογία ποὺ δὲν πρῶλαβε καλὰ-καλὰ νὰ διατυπωθεῖ ἀπὸ τοὺς διανοοῦμενους τοῦ στρώματος αὐτοῦ. Σκέφονται πῶς θὰ εἶναι οἱ ἐκπρόσωποι μὴς καινούργιας Μεγάλης Ἑλλάδος. Ἐν τὸ ἐκετατικὸ ὄνειρο τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος ἔσβυσε μὲ τὴν καταστροφή τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἦταν δυνατόν νὰ δημιουργηθεῖ μὴ καινούργια Ἑλλάδα, ἰσχυρὴ οἰκονομικῶς, μὲ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια, μὲ παγκόσμια δημοκρατικὴ ἀναύγεια στὴν τεχνικὴ, τὴν ἐπιστήμη, τὶς τέχνες καὶ τὰ γράμματα. Νὰ λάμψει ἀπὸ τὴν κοιτικὴ τῆς ἰκανότητα. Ὀνειρο ἀπατηλὸ ποὺ χλῶμιασε μὲ τοὺς ἀποστάτες καὶ σβύστηκε τελικὰ ἀπὸ τὰ γάνυς τοῦ Παπαδόπουλου στὶς 21 Ἀπριλίου 1967.

Ἡ πτώση τους ἦταν πῶς κατακρύφθη ἀπὸ τὴν ἀνοδο τους. Ἐνα νέο στρώμα ἐξυνοκρατῶν θὰ τοὺς διαδεχθεῖ μὲ τὴν δικτατορία. Ἀδιάρθρωση στὴν πολιτικὴ, ἐπωφελομένη τῆς εὐμάρειας καὶ ὑποταχτικὸς σεοὺς συνταγματάρχεις ὅπως θὰ δοῦμε παρακάτω.

Ἡ παπανδρείκη περίοδος δὲν κράτησε πολὺ. Γρήγορα ὁ καπιταλισμὸς μὲ τοὺς ἐκπαιδευμένους τοὺς συγκεντρώθηκε πάλι γύρω ἀπὸ τὰ Ἀνάκτορα. Ἡ περίοδος μὲ τὰς 1963-1965 εἶναι καὶ περίοδος μεγαλύτερης ριζοσπαστικοποίησης τῶν μαζῶν. Οἱ παρῶδες τῆς κυβέρνησης Παπανδρέου δείχνουν σιὸ λαὸ ὅτι ἀποστερῶνται πολλὰ πράγματα ἐξ αἰτίας ἐνὸς καθεστώτος ποὺ τοὺς καταπιέζει. Ἡ ριζοσπαστικοποίηση αὕτη εἶχε καὶ τοὺς ἀντικειμένους τῆς καὶ μέσα στὴν ἔνωση κέντρου μὲ τὴν παράταξη τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου. Ἐδηλώνεται ὅμως πολὺ περισσότερο μέσα στὰ συνδικάτα, στὰ χωριά ποὺ ξυπνᾶνε ἀπὸ τὴν τρομοκρατία καὶ σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς. Ὡς πότε ὁ Γεώργιος Παπανδρέου θὰ μπορεῖ μὲ τὴν ὠραιολογία του νὰ πειθαρχεῖ αὐτὲς τὲς μάζες; ἢ τότε θὰ τοῦ ξεφύγουνε καὶ ποῖν θὰ ἀκολουθήσουνε;

Συνάμα εἶναι καὶ ἡ περίοδος ὄξυνσης τοῦ κυπριακοῦ. Οἱ Ἀμερικανοὶ βιάζονται νὰ κλείσουν τὸ ζήτημα. Ἡ κρίση τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ὀξύνεται, γρήγορα σὰ εἶναι ὑπογεωμένους νὰ ἀγωνιστοῦν ἐναντίον τῶν Ἀράβων γιὰ νὰ διασωσούν τὸ προπύργιό τους Ἰσραήλ. Πρέπει νὰ ξεκαθαριστοῦν μὲ τὴν Ἑλλάδα, νὰ ὑποτάξουν τὴν Κύπρο, σὰν βῆσεις γιὰ τὴν ἐξόρμησή τους καὶ ἐξασφαλισμένα μετὰ πλοῦν ἀπὸ τὴν Σοβιετικὴ ἐπιτροπὴ. Ἡ διαφύση τῶν δύο "συμμάχων" τοῦ ΚΑΙΟ, Τουρκίας-Ἑλλάδος, γιὰ ἕνα νησί ποὺ ἀντικείμεται σὲ ὅλους, τοὺς ἔχει γίνεαι τρομέρος πονοκέφαλος. Ὑποταγὴ τῆς Ἑλλάδος μὲ κυβέρνησι Παπανδρέου δὲν γίνεται. Μέσα στὸ κέντρο ἡ ριζοσπαστικὴ ὁμάδα αὐξάνει τὴν ἐπιτροπὴ τῆς, ἔτσι ποὺ κάνει ἀδύνατη ὁποιαδήποτε συμβιβαστικὴ λύση. Πρέπει νὰ ξυλωθεῖ ὁ Παπανδρέου, κί αὐτὸ νὰ γίνεαι στασιακὰ γιὰ νὰ μὴν φανεῖ στὸν λαὸ.

Τὸ ἔργο ἀναλαμβάνουν τὰ Ἀνάκτορα μὲ τοὺς ἀποστάτες. Ὅσο γιὰ τὸ λαὸ ποὺ ἔχει κατέβει στὸ πεζοδρόμιο πιστεύουν ὅτι θὰ τὸν γελάσουν καὶ θὰ τὸν ὑποτάξουν ἄλλη μιὰ φορὰ μὲ τὸν ἀστυνομικὸ μηχανισμό τους, ὅπως καὶ τόσα χρόνια ἔκαναν. Ἰδιώμιζαν ὅτι τὸ ἔργο τους ἦταν εὐκόλο. Ὁ Γ. Παπανδρέου δὲν θὰ ἔφτανε ποτὲ σὲ ἐπαναστατικὲς λύσεις ποὺ μπορούσαν νὰ συνταράξουν τὸ καθεστῶς καὶ δὲν θὰ ἔβαζε ὁποσοδήποτε καθεστωτικὸ ζήτημα. Δὲν ὑπολογίζουσι ὅμως καλὰ τὴν στάση τοῦ λαοῦ. Τὸ μεγαλειῶδες αὐθόρμητο κίνημα τῶν 70 ἡμερῶν ποὺ ἄρχισε στὲς 15 Ἰουλίου 1965 τοὺς καθυστέρησε ἐνάμιση χρόνιο καὶ στὸ τέλος ἡ λύση ποὺ δόθηκε δὲν ἦταν ἡ εὐκόλη ποὺ νόμιζαν τὰ Ἀνάκτορα καὶ ἡ κλίμα τους, ἀλλὰ ἡ δικτατορία τῶν συνταγματαρχῶν.

Κατὰ τὴν διάρκειά τῆς κυβερνήσεως τῶν ἀποστατῶν ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τοῦ κέντρου συνεχίστηκε χωρὶς μεγάλες ἀλλαγές, ἀλλὰ ὑποτονικῆ, φορισμένη, χωρὶς σὺνδεση καὶ προοπτικὴ. Αὕτη τὴ μεταβατικὴ κατάστασι τελείωσε ἡ δικτατορία.

✓ Ἡ περίοδος τῆς Δικτατορίας

Ὅπως συνήθως ὅταν ἀνεβαίνει μιὰ δικτατορία ἀρχίζει τὴν φιλολαϊκὴ φρασολογία. Ἐμφανίζεται ἀμέσως σὰν ἕνα καθεστῶς ὑπερὰν τὰς ἐξων τῶν τάξεων ποὺ θὰ φροντίσει γιὰ τὲς μεγάλες μάζες τοῦ λαοῦ, δὲν θὰ ξεχάσει κανεὶς τὴν φρασολογία τῶν πρώτων ἡμερῶν. Ἐκεῖνον τὸν ἀνεκδιήγητο Ματθαίου, πρῶτο ὑπουργὸ Γεωργίας ποὺ τὲς πρώτες μέρες διακήρυξε ὅτι θὰ σταματήσει "ἡ ἐκμετάλλευσι ἀνθρώπου ἀπὸ ἀνθρώπου". Ἀκόμα καὶ λόγια τοῦ μάρξ ἐπιστρατεβήθηκαν γιὰ νὰ πρῶξουν στὰ μάτια καὶ νὰ οὐδετεροποιήσουν μὲ τὴν ἀναμονὴ τὸν λαὸ, τὲς πρώτες ἐκεῖνες ἡμέρες ὅπου ἦταν εὐκόλη ἡ ἀνατροπὴ τῆς δικτατορίας. Κανεὶς δὲν θὰ ξεχάσει τὴν προπαγάνδα τὴν προπαγάνδα ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ εἶναι παιδιὰ τοῦ λαοῦ, γιοιοὶ φτωχῶν χωρικῶν ποὺ σὲ ὑποστηρίζουν τὸ λαὸ, γιὰτὶ προέρχονται ἀπ' αὐτὸν καὶ ξέρουν τὰ βάσανά του.

Πολλοί μίλησαν γιά Κασεριισμό και μεσοκρατικές λύσεις από μέρους των άξιωματικών. Εάν νά ήταν δυνατόν σέ μία έξελεγχμένη καπιταλιστική χώρα νά έχουμε νασερικά φαινόμενα. Γιά τούς νεαρούς άξιωματικούς ποδ ήταν έτοιμοι νά προχωρήσουν σέ αποφασιστικές λύσεις. Βέβαια αυτός οί άξιωματικοί και άν ακόμα είχαν τέτοιες ιδέες, γρήγορα τίς κατάπιαν, όταν τούς έδωσαν αυτό κίνητα, διαμερβύματο, δουρειν ιαξέλευτα, δικλασιασμό του μισουό και άλλες παροχές. Ο καιρός ποδ λένε ήταν γιά τό πάλημα.

Γρήγορα άνεκλήθησαν στήν τάξη οί θερμόαιμοι "λαϊκοί" προπαγανδιστές και φάνηκε ή πολιτική τής Χούντας. Καί άς οούμε και ήταν ή στάση των τριών κυριωτέρων ομάδων καπιταλιστών άπέναντι στήν Δικτατορία.

Πρώτα τό τραπεζιτικό κεφάλαιο. Ξαφνιάστηκε από τήν άλλαγή. Τήν περιμένα από τά "Ανάκτορα και τήν Χούντα των στρατηγών και ήρθε από τούς άγνωστους συνταγματάρχες. Όταν τήν Παρασκευή 21 Απριλίου "ήμέρα Παρασκευή" ή άδρατη ακόμα κυβέρνηση τής Χούντας όφλωσε ότι ή Τράπεζες θά μείνουν κλειστές μέχρι νεωτέρας διαταγής, άντέδρασαν αποφασιστικά. Υπήρχε ό φόβος του πανικού, ότι θά άρχίσουν άμέσως οί μικροκαταστέες νά άποσύρουν τά χρήματα τους. Οί Τράπεζες άνοιξαν τό Σάββατο τό πρωί κανονικά, ένάντια στήν διαταγή. Γι' αυτός είχε πολύ μεγαλύτερη σημασία νά συνεχιστεί ή κανονική λειτουργία έστω και μέ φόβο άθρόας αναλήψεως των καταθέσεων γιά νά διατηρηθεί ή κίση, παρά νά δημιουργηθεί πανικός στήν άγορά. Η νέα όικονομική κυβέρνηση, ποδ άποτελείτο από συμμάχους άνακτορικών, πρακτόρων τής ΚΥΠ-ΕΙΑ, ραμολιμένων και τυχοειωχτών και δεν είχε καν ακόμα οικονομική πολιτική, υπέκυψε και στις δέκα τό πρωί του Σαββάτου άνακούλωσε ότι είχε έγκρίνει τό άνοιγμα των Τραπεζών. Πραγματι έγιναν λίγες συναλλαγές έλεύθερες μέχρι τό Σάββατο τό μεσημέρι, όποτε οί Τράπεζες έκλεισαν γιά νά ξαναοίξουν τήν Δευτέρα. Η ζήτηση των καταθέσεων συνεχίστηκε περίπου μιάν εβδομάδα, χωρίς νά πάρει τήν μορφή πανικού και μετά οί τραπεζιτικές εργασίες επανήλθαν στο κανονικό ρυθμό τους. Οί Τράπεζες είχαν ένήργησαν σωστά από τήν άποψη τους. Η οικονομία ήταν άρκετά σταθερή ώστε νά μήν παραχτεί από μία τέτοια άλλαγή. Ο καιρός ποδ ή άνοδος ή κάθοδος μιάς κυβέρνησης μπορούσε να φέρει έναν πανικό στήν άγορά είχε περάσει. Εκτός από αυτήν τήν σύγκρουση τής πρώτης ήμέρας οί τράπεζες δεν είχαν τίποτε σπουδαίο νά χωρίσουν μέ τήν δικτατορία. Οί κανονικές αντιρροπίσεις προσώπων ποδ υπήρξαν, όπως σέ κάθε άλλαγή, γρήγορα ξεπεράστηκαν. Ο Ζολώτας τής Τραπεζής Ελλάδος και μερικοί άλλοι τραπεζίτες άπεσύρθηκαν από τό προσκήνιο, τό Συμβούλιο τής Εθνικής Τραπεζής έναρμονίστηκε, μέ τήν νέα κατάσταση και τήν κυβερνητική πολιτική ποδ τήν έξυμνηρετούσε, και ό Ανδρεάδης τής Εμπορικής Τραπεζής, ό μέγας χαμαιλέων τής ελληνικής σηνης, μετά τήν έκπληξη των πρώτων ημερών, μέ χαρδ συντόνισε τίς ένέργειές του μέ τήν Χούντα. Στήν ομάδα των συνταγματάρχων τής Χούντας τό τραπεζιτικό κεφάλαιο άνεκάλυψε όχι μόνον έναν φίλο αλλά και έναν υποτακτικό στά συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου. Εν συνεχεία στή χρονια ποδ κάλισαν τό τραπεζιτικό σύστημα αναπτύχθηκε όσο ποτέ και άρχισε νά μπαίνει μέχρι τήν τελευταία συναλλαγή, όπως στήν καταβολή μισθών και συντάξεων, στήν χρηματοδότηση των όδσεων του έμπορου γιά τά είδη καταναλώσεως, κλπ. κλπ.

Οί Βιομήχανοι τον πρώτο καιρό ήσαν σέ αντίθεση μέ τήν Δικτατορία. Οί Βιομήχανοι στήν Ελλάδα είναι οργανωμένοι στον Σύνδεσμο Ελλήνων Βιομηχάνων, ισχυρό συνδικάτο, έγκυρο, αντιπροσωπευτικό, σοβαρό και μέ ύψηλή τάξη συνείδηση. Ο Σύνδεσμος Βιομηχάνων περιλαμβάνει κυρίως τούς αντιπροσώπους τής έλαφρής βιομηχανίας και άγωνιόζταν όλα τά χρόνια γιά νά πετύχει τον προστατευτικό τής ελληνικής βιομηχανίας, μέ τελωνειακά φρέγματα, φτηνές πιστώσεις, χαριστικούς νόμους κλπ. Τά μεγάλα μονοπώλια δεν άνειπροσπευδόντουσαν ούτε ακόμα άντιπροσπεύονται στον Σύνδεσμο όλοκληρωτικά. Η οικονομική πολιτική τής κυβέρνησης Ιαπανόρου και των άποστατών έξυ-

έφοπλιστική ομάδα. Αυτή όχι μόνο δέχτηκε την Χούντα, αλλά και την υποστήριξε από την αρχή σαν παιδί δικό της, αν δεν προετοίμασε μαζί με την CIA και την άνοδό της. Από την πρώτη ημέρα ο μεγαλοεφοπλιστής Λάτσης δήλωσε ότι οι έφοπλιστές είναι στο πλευρό της κυβέρνησής μας. Η Χούντα πήρε με σειρά μέτρων που ευνόησαν άμεσα τους έφοπλιστές.

Βεβαίως υπήρξαν από παλαιότερα νόμοι που μπορούσαν να καθύψουν την είσοδο γιγών των έφοπλιστικών κεφαλαίων σαν ξένα και να έχουν τις απαλλαγές. Όπως ο 2687 του 1953. Η Χούντα όμως έκανε και τα Νομοθετικά διατάγματα 89 του 1967 και 378 του 1968 με τα οποία διευκολύνεται η έγκατασταση δραστηριοτήτάς τους σε χώρους έξω τής Ελλάδος. Το Δελτίον τής Εθνικής Τράπεζας του Απριλίου 1970 αναφέρει, "Ως γνωστόν, σκοπός τής έγκαταστάσεως γραφείων υπό τών άλλοδαπών επιχειρήσεων-βάσεις τών μνημονευθέντων νόμων-είναι ο συντονισμός τής οράσεως εις τόν χώρον κυρίως τής Μέσης Ανατολής και Ευρώπης, μη έπιτρεπόμενης τής διενεργείας έμπορικών πράξεων έντός τών όρων τής Ελληνικής έπικρατείας". Όπως καταβαίνει κανείς εύκολα, όδύνη ή δυνατότητα έγκαταστάσεως αútων τών "εταιριών γραμματοκιβωτίων" για τήν Ιμπεριαλιστική διεξόδηση στίς χώρες τής Μέσης Ανατολής αλλά και τής Αφρικής για τήν όποια τόσο πολύ έχουν στήσει οι συνταγματάρχες. Αútές οι έταιρίες έχουν όλες τις φορολογικές απαλλαγές, τό προσωπικό τους δέν ύφίσταται καμιά φορολογία, ακόμα και για τήν βενζίνη και τό άμείλια τους και μπορούν να κάνουν όποιαδήποτε έμπορική πράξη και σε όποιον άδηποκε νόμισμα. Τώρα τό πόσο ξένες είναι οι περισσότερες φαίνεται από τό γεγονός ότι μέχρι τό 1972 είχαν έγκατασταθεί περίπου 500 τέτοιες έταιρίες εκ τών όποιων οι τετρακάσιες περίπου είναι ναυτιλιακές.

Ο Νόμος αútος διευκόλυε δηλαδή κυρίως τους Έλληνες έφοπλιστές. Εάν έπιστέγασμα αútής τής φιλοεφοπλιστικής δραστηριότητος ήρθε και τό Νομοθετικό διάταγμα 551 (φ. 114/25.5.70) του 1970 "περί ίδιωτικής έπιχειρήσεως άσφαλσεως πλοίων και αεροσκαφών" με τό όποιον γίνεται η προσπάθεια να δημιουργηθεί ναυτασφαλιστική αγορά στην Ελλάδα τήν όποια να αναλάβουν κατά ένα μεγάλο μέρος οι ίδιοι οι έφοπλιστές με τήν βοήθεια τής Εθνικής Τράπεζας και τής Έμπορικής Τραπεζής.

Έπίσης έπετράπη η χρηματοδότηση τής Ναυτιλιακής από τής Έλληνικές Τραπεζές και με τήν έγγύηση του Έλληνικού Δημοσίου. Είς άντάλλαγμα τών ύψηρεσιών του, οι έφοπλιστές έγκαινιάζοντες τό καινούργιο τους μέγαρο στην Αθήνα και επί τής όδου Μητροπόλεως στίς 4 Μαρτίου 1972, άνεκήρυξαν τόν Παπαδόπουλο Ισάβλιο έκτίμο πρόεδρο τής Ενώσεως τους.

Όμιλών ο πρόεδρος τής Ενώσεως Έλλήνων Έφοπλιστών Στρατής Ανδρεάδης υπεγράμμισε ότι "έμπρακτον διεθνή άναγνώρισιν του δυναμισμού και τής σταθερότητος τής ελληνικής οίκονομίας άποτελεί η όλονέν, από έτους εις έτος, αύξησης τής εκ τών ξένων χωρών εισροής κεφαλαίων εις τήν Ελλάδα. Είναι τούτο απευθείας δείκτης τής ευρωστίας τής ελληνικής οίκονομίας, δεδομένου ότι τό κεφάλαιον είναι κατ'έξοχην εύελόγητον εις πάσαν άναυμαν ή δυσμενή οίκονομικήν πρόβλεψιν. Εισέρχει μόνον εκεί, όπου ύπάρχει κοινωνική και οίκονομική σταθερότης και όπου ο δυναμισμός τής οίκονομίας θεμελιού άσφαλή και πρόβλεψιν ευνοϊκών εξελίξεων".

Και είναι χαρακτηριστική η άπάντηση που έωσε ο Παπαδόπουλος με τήν αυνησιμένη του ελληνοβαρβαρική φρασεολογία, "Είναι συμβολική η ήμερα, οίότι ταυτοχρόνως έξελιχθήσαμεν πρό όλίγων ώρών με τό έγκαίνια του Οίκου τών Έφοπλιστών. Είναι συμβολική, οίότι τό σημερινόν γεγονός έπιτρέψατέ μου να διερμηνεύσω εις τήν συνείδησιν όλων μας ως τελικήν και όριστικήν άποκατάστασιν δια ριζών έπαφής, του έφοπλιστικού κόσμου τής χώρας με τήν Έστία Μητέρα-Πατρίδα..... Δέν να αναφερθώ εις τό ότι η έριπλασίασμεν τό τοννάρι. Δέν θα αναφερθώ εις οίονδήποτε άλλο έπίτευγμα. Είμαι ύποχρεωμένος όμως να αναφερθώ εις τό γεγονός ότι εκ του συνόλου τής χωρητικότητος τής υπό ελληνικήν ίδιοκτησίαν ναυτιλιακής, μόνο τό άκωφέρει επί τών Ιστών του τήν κυανόλευκον. Είπατέ μας, τό άλλο θέλατε να σας σώση η Πατρίς;..... Στελέτατε τί παιδιά σας να σπουδάσουν εις τήν Ελλάδα, τουνάριστον κατά ένα μέρος τής Μέσης Εκπαίδεσεως. Εάν θέλατε τούτο να μην έχει άλλας έπιδράσεις, να σας καθύψω νόμο. Όφείλατε όμως να διατηρήσετε εις τό

χέση των τέκνων σας την ελληνική γλώσσα των μητέρων σας. Καί κάτι άλλο άδωπη. Είναι σημαντικότεροι αί ύπηρεσίαι προς την πατρίδα που προσφέρετε ως έφοπιιστα, άκόμη και έπει τήν ελ. τή τάξει των Ένόλων δυνάμεων της ύπηρεσίαν. Είναι διατεθειμένος να σάς κληρώ με όσην άπαιτείται διά τήν στοιχειώδη εκπαίδευσιν, με όσα άπαιτείται ένα κυκλοφορήσουν τά παιδιά σας μέσα εις τά άλλα ελληνόπουλα. Λογείτε να καταταγούν τά τέκνα σας εις τας Ένόλους συνάξεις της χώρας έσω και έπει έν τρήμηνον. Καί έπαύτω με όσα εις τρεις κατευθύνσεις άνέφερα, να σάς έδωσα αυτό τό όποιον ή Έλλάς προσοικιά έη ύμϊν, είσαε ή ύλοτόλησις, μετά των άποδήμων έλληνων, της έννοιας της μεγάλης Έλλάδος, ρέσατε, επί τέλους, τας ρίξας σας εις τό χίμα της. Έρχεσθε ήνωμένοι κατά συχνότερα χρονικά διαστήματα εις έπαρην μαζί της, έπισκεπτόμενοι τήν χώραν. Στείλατε τά τέκνα σας να καταταγούν δι' ένα μικρό διάστημα εις τας Ένόλους δυνάμεις. Αναρτήσατε εις όλους τούς ύπε έλληνικήν ίσοκτησίαν ίσοτους τήν ελληνικήν σημαίαν και ζητήσατε τί θέλετε. Αυτό τό όποιον προσφέρετε διατηρούντες τήν έννοιαν της ύπάρξεως της Έλλάδος ως μεγάλης, άρίζει διά να σάς προσφέρωμεν όσα ζητήσατε".

Ο Παπαδοπουλος είναι διατεθειμένος να τούς ρώσει διωθήκοτε. Άκόμα ποδοπατά και τήν έννοια της στρατιωτικής θητείας, αυτός ό ύποτιθέμενος τρομερός θεματοφλακίς του έθνους, που κυνηγάει χιλιάδες έλληνες που ρεοκόνονται και σπουδάζουν στο έξωτερικό, γιατί δέν ύπηρετήσαν. Άλλά οι έφοπιιστές είναι τό κυριώτερο στήριγμα και έντολοδοτής της χούντας. Καί πάρουνον όνι θέλουν. Χρόνια τώρα γίνονταν ή συζήτηση γιά τό τρίτο δυϊλιστήριον πετρελαίου και δέν είχε καταλήξει ποιάς σά τό πάρει. έν τό μεταξύ οι έφοπιιστές βαρουνιόγίνης και λάτσης έχτιζαν και τρίτο και τέταρτο και ήθεε έκ των ύστερων ή χούντα να τούς καλύψει με χαριστικά διατάγματα. Όταν έπλοσης τελευτάτα τό Ιράκ ήθεε σέ σύγκρουση με τας μεγάλες εταιρίες πετρελαίου ήγε ό ίδιος βαρουνιόγίνης και άνέλαβε, τας μεταφορές του. Όταν διαμαρτυρήσκει ή ύπόσηκτων πώς επενέβη ενώ ύπήρχε μοιχοκότις των ναυτικών Έστρεψω... Η χούντα άτήνησε ότι ύπήρχε κίνδυνος να πάρουν τας μεταφορές οι ρώσοι κι έτσι καλλίτερα του τό πήραν οι έλληνες.

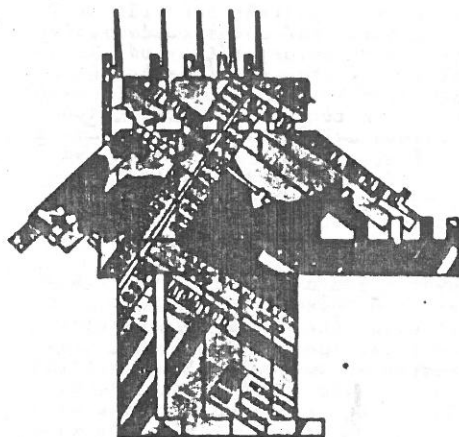
Οι έφοπιιστές συνδόνονται άμεσα με τό τραπεζιτικό κεφάλαιο, δέν είναι τυχαίο ότι Πρόεδρος της έννώσεως Έλλήνων Έφοπιιστών είναι ό πολός καθηγητής στρατής Ανδρεάδης, ίδιοκτητής του συγκροτήματος Τραπεζών και Επιχειρήσεων της Εμπορικής Τραπεζής. Στο Συμβούλιο έπλοσης της Έθνικής Τράπεζης οι έφοπιιστές αντιπροσωπεύονται με τούς Ιάκωβον Τσοώνη και Άχιλλέα Φραγκίστα. Ο τελευταίος είναι μάλιστα και από τούς μεγαλύτερους εξαγωγείς στην Έλλάδα και προσωπικός φίλος του Παπαδοπουλου.

Τά ύψη και πλέον δισεκατομβρία δοκίμια που είσθ' άναγιά έφοπιιστές στην Έλλάδα, κατά τά τελευτάτα δεκαέντε χρόνια, του έσωσαν τήν πρωτοκαθεδρία στην ελληνική καπιταλισμό. Ιδιαίτερα συνροσεύον με τας ου μεγάλες Τράπεζες και τας μεγάλες μονοπωλιακές μηχανητικές επιχειρήσεις που έχουν κυρίως εξαγωγικό σκοπό, δέν ενδιαφέρονται και ποιά γιά τήν βελτίωση του ρωτικού επίθετου των ελλήνων εργατών. Ο αστυνομικός μηχανισμός και ή σπία κλίκα της ΓΕΕΕ έχουν αναλάβει να κρατάνε σέ ηούλα τούς εργάτες τό κεφάλαιο αυτό ενδιαφέρεται ιδιαίτερα γιά τήν διατήρηση της φτηνής παραγωγής μιάς και τά προϊόντα του είναι περισσότερο γιά εξαγωγή. Η κρλίση της εργατικής δύναμης που άρχίζει να παρουσιάζεται στην Έλλάδα δέν μοιάσκει τήν λύση της με αύξησης ήμερομισθίων ώστε να κάνει σνατή τήν έπιστροφή των μεταναστών της Γερμανίας και άλλων χωρών, αλλά με τήν εισαγωγή ξένων εργατών από τήν Άρρική που ρουλεύουν με τά κατώτερα ήμερομισθία, αλλά συχνότως στους έξαντλητικούς, έντατικούς όρους σουλειας στην Έλλάδα. Είναι χαρακτηριστικό ότι τά πλοία άρρικών από χρόνια τώρα να γεμίζουν με ξένους εργάτες ενώ τά μεροκάματα των ναυτεργατών δέν αύξήσθηκαν όσο έπρεπε.

Οι θεωρητικοί της Χούντας, όπως ο Γεωργιάδης, πιστεύουν ότι η Ελλάδα μη-
 κε στη φάση της καταναλωτικής κοινωνίας. Η έννοια της εσωτερικής αγο-
 ράς έχει τελειώσει, ή χωριό ότι είναι ανεικονομικά εγκαταλείπονται, σ' ε-
μια προοδούσα διάλυση, ή συγκέντρωση στον αγροτικό τομέα συνεχίζεται, ή συ-
 γκεντροποίηση στον τομέα εξωτερικού εμπορίου ολοκληρώνεται με τον σχη-
 μισμό λίγων μονοπωλίων, ή συγκέντρωση και συγκεντροποίηση στον Τραπεζι-
 κό, μεταλλευτικό, μεγαλοβιομηχανικό τομέα, έχει σχεδόν τελειώσει, ή πλήρης
 άπασχολησις έχει σχεδόν έπιτευχθεί, ή εισαγωγή ξένων εργατών έχει κιάσας
 άρχισει. Με την δημιουργία ελλοσθημάτων για τους εργαζόμενους, πρό παντός
 με αύξηση της έντατικότητας και των ωρών συμπληρωματικής δουλειάς, με
 τις ευκαιρίες άπασχολήσεως των γυναικών, γερόντων και μαθητευομένων, όνε-
 ται ή δυνατότητα στις εργατικές οίκογένειες να αντιμετωπίσουν σάν πρα-
 γματοποιήσιμο ένα άνωτερο βιωτικό ποδ ανταποκρίνεται στο έπίπεδο των α-
 λλων προηγμένων καπιταλιστικών χωρών. Προς αυτή την κατεύθυνση τους ερω-
 γνουν. Στο άτομικό κινήτηό μιας άμφισρητήσιμης εθήμερας. Βάζοντας τους
 εργατες σ' αυτόν τον φαύλο κύκλο αγροάς καταναλωτικών προϊόντων-χρεών-κα-
 ταναλωτικών προϊόντων-χρεών και συνέχεια έτσι, νομίζουν ότι μπορούν να
 διατηρήσουν τό καθεστώς της ιικτατορίας, χωρίς μεγάλες διαμαρτυρίες, χω-
 ρίς πολλές αντιδράσεις. Ατομικοποιώντας τά προβλήματα των εργαζομένων
 διατηρούν την συλλογική έκμετάλλευση από τον καπιταλισμό.

'Αλλά αν οι εύρωπαίοι και άμερικάνοι εργατες έκαναν 20-25 χρόνια για να
 άρχίσουν να καταλαβαίνουν τον φαύλο κύκλο του "οίκονομικού σαβματος" ποδ
 τους έρριξαν και να άρχίσουν να διαμαρτύρονται άπειλώντας τον καπιταλι-
 σμό, στην Ελλάδα οι ρυθμοί άκωσθήποτε θα είναι γρηγορώτεροι, όπως ήταν
 και ποδ γρήγορη ή εισαγωγή στην καταναλωτική κοινωνία, όπως ήταν
 γορη και ή ανάπτυξη μιας υπερμοντέρνας βιομηχανίας. Αυτό είναι φυσικό.
 Αυτό ποδ φαίνεταν στους πρώτους σάν θαύμα, στους δεύτερους φαίνεται κανο-
 νικό. Ηδη στην Ελλάδα φαίνεται πως ή γενιά που μεγαλώνει τώρα, όεν κατε-
 χεται από τό άγχος της ανεργίας και της πείνας που είχε ή προηγούμενη.
 θεωρεί την κατάσταση σάν πλήρως φυσική και ζητάει περισσότερα. Αυτό στο
 διάστημα λίγων χρόνων. Οι ρυθμοί είναι ταχύτατοι. Τό όλο σύστημα της κατα-
 ναλωτικής κοινωνίας, ίού στηρίζει τό καθεστώς, είναι πολύ εύκαंस και μπο-
 ρεί γρήγορα να ζείξει τά σημάδια των ρωγμών. Και έπειτα μήν ζεχνάμε ότι
 οι μεγάλες κινητοποιήσεις τώρα όέν είναι άπαραίτητο να άρχίσουν από τό
 παλιό δουλειά-ψωμί. Μπορεί να άρχίσουν και από αίτήματα κοινωνικά άνωτε-
 ρης μορφής. Και κάθε ζήτημα τέτοιο όταν άρχισει γενικεύεται, φέτει έπί τά
 πητος δόκνηρο τό καπιταλιστικό καθεστώς. Κι' εκεί ποδ νόμισαν ότι κρατάν
 γερά τους εργαζόμενους, να βρεθθ' στον άέρα δόκνηρο τό καπιταλιστικό κα-
 θεστώς και ή Χούντα μαζί του.

κυκλοφορησε

σημειώσεις
έλληνικῆς οικονομίας
(1967 - 1972)

ζητήστε το από

A. DELITHANASSIS

C.P. 263

34100 TRIESTE - ITALY

15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1973
 ΤΕΥΧΟΣ ΕΒΔΟΜΑΤΟ
 ΤΙΜΗ ΚΕΝΤΕ ΔΟΧΜΕΣ

ή ένισον

6

Δημιουργία Εθνικού Κινήματος

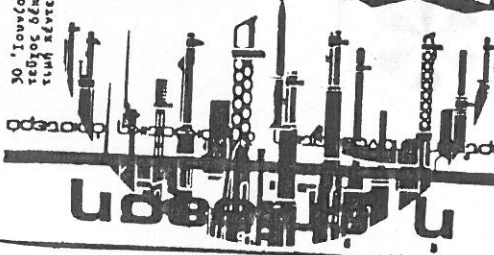

- ΕΘΝΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ
- ΚΥΠΡΟΣ
- ΕΛΛΗΝΙΑ
- ΑΙΓΗ
- Ε.Κ.Σ. (σωσ.)
- Α.Α.Α.
- ΠΑΡΑΤΑΞΗ
- ΣΤΑΜΠΙΑ

ή ένισον

10

Δημιουργία Εθνικού Κινήματος

30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1973
 ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΚΑΤΟ
 ΤΙΜΗ ΚΕΝΤΕ ΔΟΧΜΕΣ

- ΠΡΟΓΡΑΦΗ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ
- ΛΑΙ ΚΟΜΑΡΧΙΑ
- ΑΝΘΡΩΠΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ
- ΠΑΤΡΙΩΤΗ
- ΕΘΝΙΚΗ ΛΕΓΑΜΑΡ ΛΑ
- ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΟΙΝΟ
- ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ
- "ΑΡΧΙ ΚΟΣ Ρ.ΦΕΛΙΟΥ"
- Α.Α.Ε.
- ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ
- "ΑΡΧΑΙΟΣ"
- ΚΥΠΡΟΣ
- "ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ"

ή ένισον

11

Δημιουργία Εθνικού Κινήματος

5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1973
 ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΚΑΤΟ
 ΤΙΜΗ ΚΕΝΤΕ ΔΟΧΜΕΣ

- "ΠΡΟΛΟΓΟΣ"
- ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ
- ΕΝΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ
- ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ
- Α.Α.Ε.
- ΚΥΠΡΟΣ
- ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ-ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ
- ΕΘΝΙΑ-ΕΛΛΗΝΙΑ